

Raadsvoorstel

Onderwerp	:	Lokaal actieprogramma aanpak laaggeletterdheid en bibliotheekwerk
Zaaknummer	:	1090995
Portefeuillehouder	:	Wethouder Johan Quik
Publicatieniveau	:	Openbaar
Behandelend ambtenaar	:	John de Bus

Gevraagd Besluit

De gemeenteraad van Molenlanden besluit:

1. In te zetten op het bevorderen van taalvaardigheid 0-16 jarigen;
2. In te zetten op het voorkomen en aanpakken van laaggeletterdheid bij 16 jaar en ouder;
3. Hiertoe het Lokaal actieprogramma aanpak laaggeletterdheid en bibliotheekwerk vast te stellen
4. Hiervoor eenmalig € 141.410,-- beschikbaar te stellen ten laste van de algemene reserve
5. Hiervoor structureel € 20.200,-- beschikbaar te stellen ten laste van de algemene reserve in 2021 en voor 2022 en verder dit op te nemen in de Begroting 2022
6. Kennis te nemen van het Regionale plan van aanpak laaggeletterdheid
7. De acties en activiteiten uit het Lokaal actieprogramma aanpak laaggeletterdheid en bibliotheekwerk op te nemen in de lokale paragraaf van het Regionale plan van aanpak laaggeletterdheid.

Inleiding

Voor u ligt het Lokaal actieprogramma aanpak laaggeletterdheid en bibliotheekwerk. In Nederland zijn ongeveer 2,5 miljoen mensen van 16 jaar en ouder laaggeletterd. Vaak hebben zij ook moeite met digitale vaardigheden. Dat staat gelijk aan 18%, dus ongeveer 1 op de 6 mensen in Nederland. Daarvan hebben bijna 1,8 miljoen mensen tussen de 16 en 65 jaar moeite met taal en/of rekenen. Meer dan de helft van deze groep heeft Nederlands als moedertaal, 57% werkt.

In het bijgevoegde actieprogramma hebben wij beschreven welke taken wij als gemeente oppakken ter bevordering van taalvaardigheid en bestrijding van laaggeletterdheid. Tevens is hierin te lezen hoe het aanbod van bibliotheekwerk de gemeente daarbij ondersteunt. Parallel aan het lokaal actieprogramma is een Regionaal plan van aanpak laaggeletterdheid opgesteld. Dit plan bevat een lokale paragraaf. Voorstel is om de acties van het lokaal actieprogramma, na vaststelling, definitief op te nemen in het regionale plan van aanpak.

Eerdere besluiten

- Behandeling Visie Bibliotheekwerk in commissie 19-11-2020. Hierbij is het stuk teruggegeven aan het college.
- Uitgangspunten Koersdocument Sociaal Domein – integraal uitgangspunt versterken basisvaardigheden van inwoners gericht op zelfredzaamheid en participatie
- Taalpact arbeidsmarktregio Gorinchem d.d. 28-2-2019 (ambities regionaal benoemd om laaggeletterdheid aan te pakken)

Beoogd effect

Iedereen in Molenlanden beschikt over voldoende basisvaardigheden (taal, rekenen en digitaal) om mee te kunnen doen in onze samenleving (Programma 3 Samenleven in Molenlanden- Participatie & Integratie).

Argumenten

1.1. Steeds meer jongeren hebben onvoldoende basisvaardigheden

De laatste jaren is de leesvaardigheid van kinderen sterk aan het dalen. Slechts 65% van de kinderen in Nederland heeft voldoende leesniveau bij het verlaten van de basisschool. Steeds meer kinderen die in feite laaggeletterd zijn, stromen door naar het voortgezet onderwijs.

2.1 In onze gemeente is 9% van de beroepsbevolking laaggeletterd

Onderzoek heeft aangetoond dat in onze gemeente er binnen de beroepsbevolking circa 2480 mensen zijn die onvoldoende basisvaardigheden hebben om mee te kunnen doen in onze samenleving. Dit aantal ligt 10% hoger op het moment dat ook de inwoners van 65 jaar en ouder worden meegenomen. Op het moment dat er niet alleen gekeken wordt naar de taalvaardigheid, maar ook naar digitale- en rekenvaardigheid dan ligt het aantal inwoners dat ondersteuning nodig heeft aanzienlijk hoger. Hier zijn echter geen concrete cijfers van bekend.

3.1 Het actieprogramma laat zien hoe gemeente Molenlanden invulling geeft aan het bevorderen van taalvaardigheid en bestrijding van laaggeletterdheid van 0-100 jarigen.

Het actieprogramma laat de maatregelen zien die genomen worden om kinderen en hun ouders meer aan het lezen te krijgen. Hierdoor wordt niet alleen het lezen door kinderen gestimuleerd maar ook de taalvaardigheid van hun ouders bevorderd. Deze aanpak is voor jong en oud. Niet alleen voor de taalzwakke Nederlandstalige mensen maar ook voor mensen met een anderstalige achtergrond. In dit plan worden diverse acties samengebracht en op elkaar afgestemd.

4.1 en 5.1. Er zijn extra middelen nodig om de ambities te verwezenlijken

Voor de invoering van Bibliotheek op school is eenmalig een bedrag van € 105.410,-- nodig en structureel € 13.200,- . Met de Bibliotheek op school slaan onderwijs, bibliotheek en gemeente de handen ineen en komt er dagelijks aandacht voor leesplezier en mediawijsheid op school én thuis. Kinderen en jongeren worden gestimuleerd om meer te lezen. En ze leren om beter en verstandiger om te gaan met internet, sociale media en games. Bibliotheek op School wordt sinds 2014 aangeboden aan de basisscholen in voormalig Giessenlanden. Graag willen we dit aanbod uitbreiden naar alle basisscholen in Molenlanden. Scholen die in een kern staan waar geen bibliotheekvoorziening aanwezig is krijgen op school een bibliotheek met ondersteuning. Deze ondersteuning voorziet in een cursus voor een leescoördinator, extra uren voor ondersteuning door een leesconsulent, collectieadvies, het opstellen van een leesplan en monitoring.

Voor de aanschaf en exploitatie van een wisselcollectie in het afhaalpunt van Giessenburg is eenmalig € 36.000,-- nodig en structureel € 7.000,--. De huidige afhaalpunten in Arkel en Giessenburg beschikken over een grotendeels verouderde boekcollectie, afkomstig uit de destijds gesloten bibliotheken. Dit is niet bevorderlijk voor het lezen. Bij het afhaalpunt in Giessenburg (in tegenstelling tot in Arkel) is nog ruimte aanwezig voor een extra collectie; daarom wordt voorgesteld het afhaalpunt in Giessenburg te voorzien van een wisselcollectie. In deze collectie zullen 750 jeugdboeken en 1000 boeken voor volwassenen worden opgenomen.

6.1 en 7.1 Er moet een regionaal plan van aanpak komen

Rijksoverheid, gemeenten en andere decentrale overheden hebben in 2018 afgesproken om de komende jaren gezamenlijk op te trekken bij het verbeteren van de (taal)vaardigheid van volwassenen. In de kamerbrief van 18 maart 2019 “Samen aan de slag voor een vaardig Nederland”, heeft het Kabinet aangekondigd om samen met gemeenten in de periode 2020–2024 te werken aan zichtbare verbetering in het bereiken van laaggeletterden. Iedereen moet mee kunnen doen! Aan alle Arbeidsmarktregio's is de opdracht gegeven om voor 1 april 2021 met een plan van aanpak te komen. In dit regionale plan moet ook een lokale paragraaf worden opgenomen. Het lokale actieprogramma vormt hiervoor de input.

Kanttekeningen

1.1 en 2.1 We kunnen ook niks doen

Het ontbreken van goede basisvaardigheden kan de oorzaak zijn van diverse problemen. Denk aan armoede, schuldenproblematiek maar ook het ontstaan van gevaarlijke situaties doordat men voorschriften (medische of veiligheid) niet goed kan lezen en begrijpen. Uiteindelijk zorgt dit macro gezien voor hogere kosten als gevolg van bijvoorbeeld extra medische zorg of een grotere vraag naar ondersteuning op allerlei vlakken. Om hier preventief op in te zetten worden investeringen gevraagd in de aanpak van laaggeletterdheid.

3.1 Er komt geen uitbreiding of verandering in de spreiding van servicepunten.

De bestaande voorzieningen blijven gehandhaafd. Deze functioneren goed. Er is op dit moment geen aanleiding om naast de genoemde maatregelen nog veranderingen aan te brengen in de spreiding van de servicepunten. Sluiting van een bestaand servicepunt om deze vervolgens in een andere kern weer op te richten is kapitaalvernietiging omdat de bestaande inrichting vaak niet kan worden hergebruikt. Daarbij komt dat de bestaande vestigingen onderdeel uitmaken van een stichting. Op die manier wordt een bijdrage geleverd aan de exploitatie van een voorziening. Het sluiten van zo'n vestiging betekent dat we juridisch en financieel nog iets op te lossen hebben.

3.2 Scholen kunnen besluiten om niet deel te nemen aan Bibliotheek op school

Scholen zijn bij uitstek de plek om te leren lezen. Door te kiezen voor Bibliotheek op School kiezen we voor eenzelfde aanpak op alle basisscholen in Molenlanden. Wetenschappelijk is aangetoond dat deze methode goede resultaten geeft. Daarnaast geeft deze methode ook de mogelijkheid om de vorderingen te monitoren. Scholen kunnen om voor hen moverende redenen besluiten om niet deel te nemen aan Bibliotheek op school. Dat kan gevolgen hebben voor het gevraagde incidentele en structurele budget.

Extra uitleg bij de kosten

De meeste in het actieprogramma opgenomen acties kunnen worden bekostigd uit bestaande budgetten zoals voor Bibliotheekwerk, Onderwijsachterstandenbeleid en de gelden motie Asscher. Voor de uitrol van Bibliotheek op School en het realiseren van een wisselcollectie is eenmalig een investering nodig van € 141.410, -- (€ 105.410, -- en € 36.000, --). Voorgesteld wordt om dit ten laste te brengen van de algemene reserve. De structurele lasten € 20.200, -- (€ 13.200, -- en € 7.000, --) kunnen voor 2021 ten laste te brengen van de algemene reserve. De verhoging van de structurele lasten voor 2022 en verder zal worden opgenomen in de Begroting 2022.

Communicatie

De betrokken partners zullen schriftelijk op de hoogte worden gesteld van de besluitvorming.

Vervolgstappen

Na de vaststelling van het actieprogramma zal de uitvoering verder worden opgepakt met diverse partners zoals de Stichting Lezen en Schrijven, de Bibliotheek, de scholen en de vrijwilligers van de afhaalpunten in Arkel en Giessenburg. De resultaten van Bibliotheek op School worden jaarlijks gemonitord.

Bijlagen:

Bijlage 1 Lokaal Actieprogramma aanpak Laaggeletterdheid en Bibliotheekwerk

Bijlage 2 Regionaal plan van aanpak Laaggeletterdheid

Raadsbesluit

Onderwerp : **Lokaal actieprogramma aanpak laaggeletterdheid en bibliotheekwerk**

Zaaknummer : 1090995

Portefeuillehouder : Wethouder Johan Quik

De raad van de gemeente Molenlanden:

Gelet op het bijbehorende raadsvoorstel;

Besluit:

1. In te zetten op het bevorderen van taalvaardigheid 0-16 jarigen;
2. In te zetten op het voorkomen en aanpakken van laaggeletterdheid bij 16 jaar en ouder;
3. Hiertoe het Lokaal actieprogramma aanpak laaggeletterdheid en bibliotheekwerk vast te stellen;
4. Hiervoor eenmalig € 141.410,-- beschikbaar te stellen ten laste van de algemene reserve;
5. Hiervoor structureel € 20.200,-- beschikbaar te stellen ten laste van de algemene reserve in 2021 en voor 2022 en verder dit op te nemen in de Begroting 2022;
6. Kennis te nemen van het Regionale plan van aanpak laaggeletterdheid;
7. De acties en activiteiten uit het Lokaal actieprogramma aanpak laaggeletterdheid en bibliotheekwerk op te nemen in de lokale paragraaf van het Regionale plan van aanpak laaggeletterdheid.

Aldus besloten tijdens de openbare raadsvergadering van de gemeente Molenlanden, gehouden op 20 april 2021.

de griffier,

de voorzitter,

Marjolein Teunissen

Theo Segers

